

¡Galicia! Nai e señora,
sempre garimosa e forte;
preto e lexos; onte, ago-
(ra,
mañán... na vida e na
(morte!

R. CABANILLAS

A nosa terra

Ano XXX

★

BÓS AIRES, XULIO 1946

★

Núm. 449

PRINCIPIOS DO
GALEGUISMO
1 - Galicia, unidade cul-
tura.
2 - Galicia, pobo autónomo
3 - Galicia, co municipio
cooperativa.
4 - Galicia, célula de uni-
versalidade.

CASTELAO PARTE PARA FRANZA

A Coleitividade Galega Tributou unha Emocionada Despedida ó Ministro Galego no Goberno da República

O sábado 27 de xulio, a bordo do "Campana", parteu con destino a París o máisimo persoeiro de Galiza: Castelao. Como xa é sabido, vai a ocupar o seu posto de loita no goberno que preside o Dr. Xiral.

Unha moitedume ansiosa de mostrar ao esgrevio viaxeiro a súa máis fervente devoción, acedeu a Porto Novo a despedilo.

Moito antes da saída do barco, atopábase o muelle completa-

Non ben o Presidente do Consello de Galiza puxo o pé na planchada, un aplauso pechado estalou no ar con vitores a Galiza ceibe e ao seu ilustre representante. Visiblemente emocionado, Castelao contestou con ademáns eispresivos e caeu nos brazos dos amigos que o esperaban para darlle as últimas apertas.

Foi saudado agarimosamente por todos os que tiveron a sorte

cos ollos nubados do intre que tanta emoción lle causou a él e a todos os que tivemos a dita de atoparnos presentes.

Distintas cancións galegas foron logo entoadas no meio dos continuos berros de ¡Castelao!, ¡Castelao!, que centos de voces lanzaban cal si fora un aturuxo que viñera do Pico Sagro e se estendera por toda a face da terra. ¡Terra a nosa!

Pero o que máis emoción causou no público e no propio aludido, foi a canción dos estudantes de Compostela, que se canta na obra que Castelao estrenou en Bós Aires, tiduada "Os vellos non deben enamorarse". Ao sentir os compases desta vella canción estudantil, que tantas lembranzas desperta nos que a escoitamos de mozos, os ollos de Castelao víronse cubertos de bágoas e a súa dona tivo que sacar o pano para secarse os seus, que xa non podían aguantalas.

Por fin, chegou o momento decisivo, o momento en que os corazóns latexaron estremecidos de dor pola separación, que aínda esperada, non era menos dolorosa. Escomenzaron as maniobras de desatruque, e o buque foi lentamente, maxestuosamente, abandonando a terra e poñéndose cara ao seu destino.

Nese mesmo intre, outra vez o Hino Galego foi coreado con intensa emoción por todos os que presenciaban a partida. Castelao, firme na borda do barco que se alexaba, respondía axitando o seu pano, aos que dende terra lle desexaban un bon viaxe e un éisito rotundo nos seus ideais, que son os nosos, que son ou deben ser os de todos os galegos, os de todos os galegos "bós e xenerosos", que ancean para a súa terra o máisimo de liberdade, dentro dunha República Federal, onde todos podamos convivir, cada un coas súas características de tradición, de lingua e de cultura.

Moito nos apena a marcha de Castelao. Despóis de seis anos de tel-o entre nós, xa nos habíamos afeito a consideralo como un emigrado máis. Y él mesmo se consideraba xa como tal. El parecíanos que sempre o íamos a ter con nós.

O seu carácter bondadoso, a súa sinxeleza e, sobre todo, a súa pureza de ideais e de conduta habíannle granxeado unha estimación xeneral, que ningún foi capaz de disminuir.

Un fondo vacío queda oxe na coleitividade galega de Bós Aires. ¿Cómo enche-lo? Non hai posibilidade. Castelao é único. Contra dél naide pode erguerse. Ningún o pode substituir.

O mellor que podemos facer todos os que queremos que o no-

Castelao Ministro

Por ves primeira, a nosa Terra está representada no Goberno Hespáñol. A través de todos os tempos houbo no goberno de Hespaña ministros galegos, galegos pola nacementa, galegos porque en Galiza tiñan a súa criantela política ou, sinxelamente, en Galiza sabían gañar eleccións; pro Galiza, como vountade popular, como eispresión de unha conciencia coleitiva, endexamáis estivo representada nun goberno do Estado Hespáñol. Os ministros galegos, aínda que fosen ilustres e honrados, nunca se sentiron representantes de Galiza, senón de un partido hespáñol; estaban no goberno como persoeiros de unha tendencia determinada dentro das correntes ideolóxicas ou, a maoría das veces, das comenanzas do grupo no que lles tocaba aitar.

No Goberno que agora, no eisilio, representa á totalidade da opinión democrática de Hespaña, Castelao, aínda que é persoeiro de un partido político, representa a toda a opinión democrática da nosa Terra, que val tanto como representar á maoría do noso povo. A súa incursión no Goberno foi eixida directamente polas forzas democráticas que en Galiza traballan barilmentes, mellor, heroicamente, de acordo ca Alianza Democrática orgaizada en toda Hespaña.

Pola súa longa, outa, patriótica labouira cultural e política, pola súa reitiliña conduta cidadana, o nome de Castelao é loubado, ademirado e respectado, indiscutido, por todos os galegos dereitos. Non é un político de "carreira", non chegou á política por vocación de político. Limpamentes, está na política porque, home do seu tempo e da súa Terra, considera un deber dar o seu esforzo, o seu valemto, o seu saber, á causa que il xusga comenente pra un futuro mellor do povo galego. A súa conduta, a súa aituación política non está a lecar das comenanzas de grupo ou do intrés de determinado seitor social, senón a servizo da total realidade galega. O seu pensamento político está nidiamente exposto nunha ampria obra esquirta e definitivamente concretada no seu derradeiro libro "Sempre en Galiza". E feita liña inmorredoira nos seus dibuxos, dende aqueles iniciás do seu tempo de estudante en Compostela deica as estampas de "Galicia Mártir", "Atila en Galiza" e "Milicianos", paridas con dór de entranas durante os días da guerra ca que o feixismo internacional esnaquizou a Hespaña.

Un home como Castelao poderá non ter éisito no Goberno; poderán, no seo do gabinete ministerial, non trunfar as súas opinións. En ningún caso, a súa aituación como ministro deixará de axeitarse totalmente á súa conciencia de democrata galego e de republicán hespáñol. Endexamáis será a súa maneira de aitar no Goberno distinta da que lle fixo gañar creto indiscutido como cidadán galego e como diputado galego nas cortes da República. Galiza ten a seguranza de que o pensamento lumioso, vivo pra sempre, que guiou a súa labouira de artista e de esquirtor xenial será o mesmo que presida a súa labouira ministerial.

Agora, sí, por ves primeira, a nosa Terra está representada no Goberno da República.

me de Castelao perdure, é continuar a súa labouira, sen intrigas, nin mesquiñas ambicións; con outura de pensamento debemos enfocar os problemas que atañen a Galiza, buscando a unión sacra que libere á nosa terra dos grilos que a apreixoan. Así Castelao poderá ter detrás de sí unha forza que o respalde e que o axude a conquistar as nosas aspiracións.

Os tempos son duros. O momento é decisivo. Hai que loitar de firme para vencer todas as dificultades que nos sallan ao paso, que serán moitas; enemigos temos fora e dentro da casa; a todos hai que esmagar sen lástima. E si cando chegue o intre crucial para nós, non-os atopamos xunguidos por un ideal común, eispoñémonos a perder, quizáis para sempre, ou polo menos para moitos anos, a ocasión de redimir a terra en que

nacimos.

Inmensa responsabilidade recaerá sobor daquel que estorbe a acción que a todos nos une, si é que hai algún tan descastado, tan mal galego, que sexa capaz de oporse ca súa aituación ou a súa prédica ao anceo secular da nosa terra. Non, non podemos pensar que tal monstro haxa podido sair das entranas da nosa nai. Pero si por desgracia existira, debemos aplastalo sen compasión.

A traballar, pois, sen voltas nin reviravoltas para levar a cabo o ideal de Galiza. Si queremos honrar a Castelao; si queremos que trunfe Castelao e polo tanto a nosa terra, debemos estreitarnos as máns con toda cordialidade e marchar xuntos polo camiño do noso futuro, que se abre como esprendorosa mañán de primaveira, despóis dun inverno pechado e sanguifento.

O noso máisimo persoeiro

mente atestado de xente, que desexaba rendir o derradeiro tributo en Bós Aires ao home que nestos momentos representa a todos os galegos republicáns e autonomistas.

Figuras destacadas da nosa coleitividade, delegados das Irmandades da Plata, de Rosario e de Mendoza; representantes vascos e cataláns e amigos argentinos achábanse alí misturados cos pasaxeiros e os seus acompañantes.

Todos pugnaban por subir ao "Campana"; pero poucos foron os visitantes que poideron lograr o seu ouxeto. Tanta era a aglomeración, que os empregados da compañía armadora deron a orden de prohibir a entrada no buque a quen non tivera pasaxe. Desta maneira a maor parte do xentío, a pesares de ter a tarxeta que autorizaba a subida ao barco, quedouse en terra, con gran sentimento, como é lóxico supoñer.

As dúas e media da tarde serían, cando se imparteu a orden prohibitiva; e tan rigurosamente se cumpriu, que os que acompañaban a Castelao, cando éste chegou minutos máis tarde, non conseguiron ir con él a bordo.

de estar a bordo naquel intre, notándose moitas donas con ramos de frores, que levaban para entregar á dona do ministro galego.

Unha vez cumprida a obriga de atender ás súas amizades, que non lle deixaban un instante de sosego, pois todos querían prolongar o posibel a permanencia con él, Castelao, acompañado da súa dona, colocouse na cuberta principal do barco, e asomándose á borda, saudou co pano aos entusiastas concurrentes, que con novos vitores a Galiza, á autonomía, á República e a Castelao, axitaban os panos, que tremaban no ar coma pombas de amorosa despedida.

De pronto, como obedecendo a un impulso que saíra do máis fondo das entranas, escoitouse unha voz que estremeceu os corazóns. O Hino Galego, como un canto sacro que subira aos beizos da moitedume, deixouse ouvir no meio dun relixioso silencio, que facía encher os ollos de bágoas. Foi un momento verdadeiramente impresionante, que Castelao non esquencerá sen dúbida; é en calquera parte onde se atope, e pase o tempo que pase, sempre haberá de lembrar

Desde Montevideo

Castelao é cordialmente agasallado

CASTELAO na campaña dos irmáns Crestar, Meilan, Bello e outros

A bordo do vapor "Campana" pasou en viaxe a París, para incorporarse como ministro ao goberno republicán, o representante de Galiza, Dr. Alfonso R. Castelao.

As 7 horas fixéronse presentes no porto os delegados da Irmandade Galega: señores Crestar, Meilan coa súa dona; Leiras, coa dona e a filla; Bello; Drs. Canela e Couceiro; González, Fondo, Luna e moitos máis que non nomeamos por non facer a lista demasiado longa.

Seguidamente chegaron numerosas delegacións que fan a presentar os seus saúdos a tan distinto viaxeiro. Alí atopábanse os representantes de Casa de Galicia, co seu presidente Sr. Marcelino Ramos, o segredoario señor García Calvo e varios directivos; os delegados do goberno vasco, Dr. Vicente de Amézaga e o Sr. Guisasaola; o presidente do Centro Orensano, Sr. Sampil, e o segredoario do mesmo, señor Deber Otero; o Dr. Burgos Ribalta e o Sr. París, do Comité Unio Catalana; os señores Salas, Lozoya e Cid Rivo, da Casa de España; Casanovas, do Casal Catalá; Gomara e Rovira Armengol, de esquerda republicana; o Dr. Mora Guarnido e dona, polo Centro Republicano e un numerosísimo público, que fervía de entusiasmo e anxeiaba estreitar a man do noso per seiro.

Despóis de departir cos visi-

Casa OTERO

Placas Rad'ográficas

Artículos de Calidad ELIOT
Para Farmacias y Hospitales

Agujas y Jeringas Hipodérmicas
Catgut, Guantes, etc Perfumería

GENERAL URQUIZA 624
U. T. 45, Loria 8273

NARCISO VIDAL (h)

AGENTE OFICIAL KODAK

- Películas Radiográficas
- Accesorios
- Rayos X

PASTEUR 768 Bs. AIRES
U. T. 47 - 4718

tantes e periodistas, baixaron a terra o Dr. Castelao e a súa dona; e acompañados dunha numerosa comitiva formada por unha caravana de autos, recorren a cidade, dirixíndose logo a unha estación de radio, onde os agardaba unha gran cantidade de público, que enchía totalmente o amplo salón das audiencias. A chegada de Castelao foi sinalada por unha prolongada salva de aprausos.

A continuación, o presidente da Casa de Galicia, Sr. Ramos, nunhas axeitadas verbas, fixo a presentación do presidente do Consello de Galiza, e polo tanto, o presidente de todos os galegos, osou o *representad somedep uneb e incondicional apoio para que a súa xestión sexa o froitífera que todos desexamos. Fixo logo destacar os valores de Castelao no orde cultural, artístico e político e terminou dando un viva a autonomía de Galiza e outro a Castelao. As verbas do Sr. Ramos foron moi apraudidas.*

Ao final ocupou o micrófono o Dr. Castelao, quen despóis de agradecer ao Sr. Ramos e á Casa de Galicia os agasallos que se lle facían, falou como ministro do goberno hespañol, pidindo o apoio de todos os republicáns e, en particular, dos galegos "antrameras responda á confianza que nél depositaron, e que tratará de servir á República e a Galiza; pero — agregou — si algún día vedes que os traiciono, ferídeme e aldraxádeme". Ao terminar foi novamente ouxeto dun cálida homaxe.

Terminado o aito no radio, dirixiuse Castelao á Casa de Galicia, onde o esperaban os membros das distintas subcomisións e numerosos asociados, dando lugar a que se renovaran as demostracións de afeito.

No espacioso salón de aitos, que se alcontraba colmado de xente, foi servido logo un viño de honor, que orixinou unha simpática e amabel festa, que non se poido prolongar moito, polo-a premura do tempo, pois o vapor saía ás 11 e 30.

No nome dos orensáns, falou o Sr. Deber Otero, a quen contestou o agasallado pondo de releve o seu fondo amor á Terra.

Non ben finalizou o aito, dirixíronse todos ao porto a despedir a tan queridos viaxeiros. Y esta foi a nota triste... a despedida. Pol-as faicións de moitos corrían as bágoas... pero os berros de ¡Viva Galiza ceibe! espertaron nos peitos dos "bós e xenerosos" a idea da loita polo-a liberdade da Terra, loita que seguirá até conseguir o noso anxeo.

D. Augusto Barcia

O ministro da Facenda do goberno republicán hespañol no desterro, o Dr. Augusto Barcia, parteu tamén para París a bordo do vapor "Campana", xuntamente con Castelao.

Foron a despedilo moitos correligionarios e amigos, que desa maneira lle testimoniaron o seu afeito e a súa admiración.

O Dr. Barcia deixa fondas simpatías na República Arxentina polo-a obra sanmartiniana, que con tanta outura e sinxeleza realizou e que tantos plácemes mereceu de propios e alleos. A figura máisima da Nación é evocada por él dun xeito verdadeiramente maxistral.

Moito nos congratulamos de que o Dr. Barcia se reintegre ao seu posto, porque, dadas as súas condicións relevantes, pode influir grandemente nas decisións do goberno. Orador elocuente e de profundo espírito liberal, será unha garantía en contra dos que anxeian componendas, que siñifican claudicacións.

Deseámoslle un feliz viaxe e un éxito decisivo nas funcións do Ministerio ao seu cárrago.

Declaracións de Castelao en Montevideo

Ao chegar o vapor "Campana" a capital uruguáia, Castelao foi entrevistado por un periodista, a quen fixo as seguintes declaracións, que copiamos do diario "El Día", da citada cidade:

"Me incorporo al gabinete de Giral, como representante de Galicia en el gobierno republicano español. Naturalmente, como ministro del gobierno español, continuaré haciendo lo que he hecho hasta ahora: defender la causa de la república por todos los medios posibles. No le adelantaré planes, pues me he propuesto no dejar funcionar la imaginación: cuando llegue a Francia tendré elementos de juicio para hacer mi composición de lugar; pero, vuelvo a repetirlo, no tengo poderes de adivinación, y no sé nada acerca del futuro, salvo que Franco caerá. Yo no creo en la lógica. ¿Quién nos iba a decir a los españoles, que la república surgiría de unas simples elecciones municipales? No sé cómo caerá Franco, pero tengo la seguridad de que caerá. Quizá un problema delicado será el de organizar el gobierno que ha de suceder al régimen franquista que ha de ser un gobierno autónomo republicano. Esto no quiere decir, naturalmen-

te, que debemos ser nosotros. Nuestra misión es hablar en nombre de aquellos que están amordazados y defender a los pueblos de España oprimidos que no pueden manifestar sus deseos, y con los cuales estamos en comunicación por medio de las organizaciones clandestinas.

Abandono hoy este refugio, y aun debo ir a otro antes de llegar a mi patria. Después del fin de la guerra civil estuve en Francia, Inglaterra, Estados Unidos, y por último el Río de la Plata, que es como una metrópoli de los gallegos, pues entre Buenos Aires y Montevideo, debe haber cerca de medio millón de mis paisanos. Así pues, que no sentí el destierro porque si me faltaba la tierra, tenía a mis hermanos. Me voy con un poco de sentimiento de abandonar tierra tan apacible, pero con la satisfacción de cumplir con un deber que me imponen las gentes del Interior, creo que la gran mayoría de ellos".

debemos ser los españoles los principales artesanos de nuestra liberación, sin que ello signifique renuncia a la ayuda del exterior, que en todo caso será siempre reparación insuficiente a los grandes daños infligidos a nuestra patria y a nuestro pueblo con la política de "no intervención".

Tenemos confianza en el pueblo y fe en la victoria de la causa republicana que defendemos porque sólo el triunfo de la República podrá impedir el hundimiento definitivo de España y su total deserción internacional, iniciando una era de paz y libertad de trabajo creador y de prosperidad para los pueblos.

¡Compatriotas! En este 18 de julio os saludo cordialmente y os llamo a uniros y a defender el futuro de la democracia frente a los que quieren impedir su restablecimiento. ¡Viva España! ¡Viva la República!

JOSE GIRAL

Manifiesto do Dr. Xiral

Con motivo do 18 de xulio, a data funesta para a República e para España, cando un fato de traidores se rebelaron en contra dun réximen que habían xurado defender, o xefe do goberno no exilio, doctor Xiral, publicou o seguinte manifiesto:

"ESPAÑOLES: En este 18 de julio de 1946 se cumple el 10º aniversario de la sublevación militar fascista contra la República y contra España. Quiso la historia que fuese yo quien asumiese en los primeros momentos la responsabilidad de organizar la resistencia contra los agresores de la República. Y lo hice sin vacilar, consciente de que cumplía con mi deber ante España y ante el Mundo. El peligro que se cernía entonces sobre nuestro país nos hizo olvidar diferencias y querellas; nos unimos en un solo bloque para defender la Patria y la libertad amenazadas. Contra nosotros se alineaban las fuerzas del fascismo nacional e internacional coligados, dando así a nuestra resistencia y a nuestra lucha, al mismo tiempo que un hondo contenido nacional y democrático, un carácter de trascendencia universal.

La decisiva participación de los ejércitos germano-italianos y la política de "no intervención" determinaron que fuésemos vencidos, pero no derrotados. Pero la causa de la Re-

pública Española sigue en pie como una necesidad histórica para España y para la paz y la seguridad internacionales.

Sigue en pie porque el espíritu republicano del pueblo se mantiene íntegro. Porque la fe en la democracia y el amor a la libertad son cada día más vivos en los españoles. Incluso, porque gentes que antes no nos comprendían se dan cuenta ahora de que teníamos y tenemos razón.

En dos lustros de lucha armada y de resistencia a la tiranía nuestro pueblo ofrece al mundo el ejemplo de un heroísmo sin límites: después de haber ofrendado un millón de vidas en la guerra en defensa de la democracia, millares de españoles han caído con entereza espartana ante los pelotones falangistas de ejecución.

El Gobierno saluda la memoria inolvidable de los caídos en la lucha contra el fascismo! ¡Saluda a los que sufren en las cárceles y presidios; a los guerrilleros que en montañas y llanos mantienen en alto la bandera de la República; a los trabajadores manuales e intelectuales, que son el puntal de la democracia y de la libertad; a los hombres del agro que resisten a la política de exacciones del falangismo; a los militares patriotas. A todos vosotros, españoles fieles y dignos patriotas, que deseáis terminar con la actual situación, yo os aseguro: la República triunfará y restablecerá la libertad y los derechos democráticos que el franquismo suprimió! ¡Cómo el 18 de julio de 1936, yo llamaría a vuestra conciencia de españoles! ¡Unos! para la resistencia, en torno al Gobierno de la República, que se esfuerza por abrir cauces a la restauración del orden constitucional republicano, expresión de la voluntad mayoritaria de nuestro pueblo.

Temporalmente fuera de nuestra patria, el Gobierno tiene a España en el corazón, y es el continuador de la legalidad republicana y el mantenedor de las más altas tradiciones de libertad y de patriotismo, frente a los agentes del fascismo extranjero que hoy detentan el poder en nuestro país.

¡Uníos! españoles, en la Alianza Democrática, en la que republicanos, socialistas, comunistas, ugetistas y sindicalistas, dirigidos por el Gobierno, se entregan a la tarea de organizar la resistencia. No olvidéis que

Telegrama de Castelao ao Intendente de Montevideo

Antes de abandonar a capital Arxentina, Castelao enviou ao Intendente Municipal de Montevideo, inxenheiro Juan P. Fabini, o seguinte mensaxe telegráfico:

"Bs. Aires, julio de 1946. Intendente Municipal, Ingeniero Fabini su despacho. Montevideo. Momento abandonar América para incorporarme Gobierno Republicano Español, jamás olvidaré atenciones recibidas enviándole respetuosos saludos. Alfonso R. Castelao".

LEA E DIFUNDA

A NOSA TERRA

PERIODICO AUTENTICO-
GALEGO. QUE DEFENDE
A AUTONOMIA DE GALIZIA

Fábrica de Sobres

Fotográficos y Radiográficos para el Comercio y la Industria
Pedro F. Darrigol

M. DE OCA 202 - 3º F.
U. T. 23 - 9081

Camisería de medida fina

PREZOS BÓS

BRIGO

Sáenz Peña 14 - Bós Aires

A conmemoración do X aniversario do prebiscito do Estatuto de Galiza

EN MONTEVIDEO

Orgaizado pola Irmandade Galega de Montevideo celebrouse na noite do día 13 de Xulio, no gran salón do Ateneo de Montevideo, o aito conmemorativo do X aniversario do prebiscito do Estatuto de Galiza.

talana do Uruguay falou o señor Pedro Casanova, que escomezou sinalando que cumpre co seu deber de democrata vindo a homaxear a un povo que, como galego non renuncia, aínda nos días do peor sometemento político, á liberdade. á República

Terra, estudada pol-os pensadores galegos, dende o Padre Sarmiento deica Castelao no seu libro "Sempre en Galiza". Con persuasivas razóns espuxo o feito histórico do centralismo hespañol pra mostrar como torceu a verdadeira historia de Hesperia.

PARTE DO PÚBLICO que asistiu ó aito que se celebrou no Ateneo de Montevideo

Presidiron o aito as autoridades da Irmandade, de Casa de Galicia e das colectividades vasca e catalana.

O coro da Casa de Galicia, dirixido polo maestro Requexo, interpretou os himnos uruguayo e galego e a Alborada de Veiga. En nome da Irmandade, falou o seu presidente Luis Luna, que se refireu ó significado político do prebiscito como manifestación do sentimento autonomista do povo galego, "sentimento compatible ca unidade do Estado". Refírese concretamente ós beneficios que no orde administrativo i-económico importa pra Galiza a implantación da autonomía e de cómo a nosa Terra ten conquistado o seu dereito a gobernarse pola súa propia lei constitucional, que non significa un arredamento dos outros países hispánicos, senón un avencellamento xuridicamente paitado. O discurso do irmán Luna foi acollido con repetidos aprausos.

En nome de Euzkadi falou o representante do goberno vasco no Uruguay, Dr. Amézaga, que pronunciou un discurso maxistral gabando as virtudes do povo galego, das que son mostrados nos países americanos a honra e a honra dos seus emigrantes, que saben manter viva a lembranza das súas tradicións i-a fé nos destinos da súa Terra, destinos que a autonomía política concretada no Estatuto faría posíbre, destinos que a tiranía do réxime que se sostén en España contra a vontade do povo, non será capaz de malorar, pois, por moito que o mundo faga na súa contra, a liberdade remata triunfando. Tivo verbas de loubanza pra os precursores do movemento autonomista e pra os homes que deron a súa vida pola causa de Galiza e da República.

Dempóis de facer a historia do prebiscito do Estatuto, e do paito de galegos, vascos e cataláns, concretado na unión de forzas políticas denominada Galeuzca, afirmou que a lealdade dos vascos saberase manter sempre ergueita e disposta a defender o dereito de Galiza a conquistar a súa liberdade política. O magnífico discurso do Dr. Amézaga foi repetidamente interrompido pol-os aprausos da asamblea.

No nome da colectividade ca-

lós seus dereitos nacionais. Manifesta que non haberá paz en Galiza nin ningún povo de España namentras n-ista non se poida eispresar a vontade colectiva.

Refírese ós problemas actuais dos povos hispánicos i-á necesidade de que estes alcotren os camiños de liberdade que lle permitan manifestarse, o que somentes se conquistará ca caída do réxime falanxista i-o triunfo da República federal. Por iso é un deber apoiar o goberno de Xiral, respeitoso cos dereitos das rexións autónomas. "A tradición das castas ausolutistas, capitaneadas por un xeneral que traicionou o seu xuramento de honrar á patria, e se entregou ó feixismo, non só malogrou o soerguemento espritoal de Galiza, senón que condenou ó povo galego baixo un réxime que fai revivir o pasado máis mouro de escravitude e servidume".

O orador grosa a Declaración do Goberno de Cataluña, que preside don José Irla, na que se acusa a cantos traballan por un franquismo sen Franco e se pronuncia pola posibilidade d'un orden xurídico multinacional, unha vez recobrada a liberdade e a República, porque "diante de todo e por riba de todo está esta tarefa limiar: abafar o falanxismo e recuperar a República".

Evocando as figuras reitoras do movemento autonomista galego i-ós seus mártires, rematou o Sr. Casanova o seu sereo e meditado discurso, que mereceu grandes aprausos, manifestando o anxeio de que o próximo aniversario do prebiscito do Estatuto seia celebrado en Galiza baixo ás bandeiras da República, de Cataluña, de Euzkadi e de Galiza, erguidas pola vontade dos povos de Hesperia.

En nome das Irmandades Galegas da Arxentina falou o doctor Núñez Búa, que encetou lembrando ós irmáns asesiñados pol-os franquistas: Bóveda, Víctor Casas, Casal, Xohan Suárez Picallo, Blanco Torres, Poza, Noguerol Buxán, Xean Carballeira, asesiñados que coroan o calvario do martiroloxio galego: Oseira, Nebra, Sofán, Sobredo, A Caeira.

Refírese ós fundamentos históricos, xeográficos, económicos e culturais en que se apoia a vontade autonomista da nosa

ña, a que ten as súas fontes nas institucións xurídicas libremente creadas pol-os povos ibéricos.

Dempóis de explicar a xestación do Estatuto autonómico de Galiza, deica o seu recoñecemento pol-as Cortes da República, rematou decindo: "Quero deixar ben acrarado que o Estatuto que lembramos hoxe é —por ter que adaptarse ás eixixencias constitucionás—, somentes unha conquista mínima; é pouco máis que unha autonomía administrativa. Non embargantes, defendémolo como a mínima pretensión das nosas arelas autonomistas e da nosa posición de republicáns e de federales, cuo fito ideal é o conqwerimento do grande Estatuto Ibérico que a natureza e a historia verdadeira (non ise novelón que pasa por historia oficial de España) imponen; a grande federación das Hespañas, que a Monarquía abafou e que a República do 14 de abril malogrou".

"Qué cando Hesperia se recobre acerte no seu camiño. Pra percorrer ise camiño non han de fallar os esforzos sen acougo, a lealdade sen recodos, a vontade tensa dos galegos. A mesma vontade, igual lealdade, parello esforzo ós que agora pomos na recuperación da República Hespáñola".

O baril discurso do noso irmán foi repetidamente ovacionado pola concurrencia.

A Nosa Intransixenza

Según nos informou unha persoa que estaba presente, fai uns días, en certa xuntanza, un señor que ten moita influencia n-algús medios sociáis da colectividade e categoría cáseque pontifical n-unha loxia masónica, acusábanos de homes fechados, incompatíbles, intransixentes cas ideas alleas.

Non cas suas, porque "nemo dat quod non habet", pero, sí, con certas ideas somos total, definitiva, ausolutamente intransixentes e incompatíbles. Antre outras, somos rotundamente, sen revirivoltas, incompatíbles con total-as actitudes que responden a istas ideas:

- Monarquía.
- Feixismo.
- Ausolutismo.
- Tiranía.
- Centralismo.

CO GALLO DUN ARTIGO

Nota da Irmandade Galega de Bos Aires

No número 967 de "Galicia", Eduardo Blanco-Amor publica un artigo, "En torno a Castelao", que en poucas verbas, sen un chisco de divagación, queremos responder concretamente.

1º — As apreciacións que fai sóber de pasadas tácticas políticas de Castelao, é cousa ca que terán que ver fil e máis Castelao. Blanco-Amor ten dereito a xusgar aquílas pouco eficaces. A nós parecéronnos sempre axeitadas, limpas, e craras.

2º — A Irmandade Galega de Bos Aires é eixemplo vivo de que o sentimento autonomista galego non é "heredad acotada, exclusiva propiedad de un sólo partido". A ningún dos irmáns se lle fixo decrarar que están de acordo co programa e menos ca descripiña, de determinado partido político. Pra ser socio da Irmandade só é mester estar conforme cos estatutos socias e co seu anxeio ideal, razón da súa existencia: o soerguemento do esprito galego, da galeguidade. Anxeio do que derivan os seus ouxetivos pramáticos, antre iles, como básico, a autonomía política de Galiza.

3º — A Irmandade Galega sempre buscou e buscará a colaboración das outras entidades galegas, i-endexamáis se nega a traballar a carón de quen demanda o seu esforzo a prol de ouxetivos atingentes ó anxeio ideal que preside a nosa vida social.

4º — Endexamáis a Irmandade, aínda que de boa fe lle poida parecer o contrario a Blanco-Amor, tratou de acaparar a actividade intelectual ou política de Castelao. Probas: a gran cantidade de conferencias e discursos que pronounciou en sociedades galegas e arxentinas de Bos Aires, Rosario, La Plata, Mendoza, Córdoba, Bahía Blanca, Pergamino, Junín, Avellaneda, etc.; a súa presenza como invitado en festas e aitos de toda cras orgaizados por sociedades galegas, antre iles, naturalmente, ós da Federación, incuso n-algunha conferencias de Blanco-Amor.

5º — ¿Qué algunha ves os galeguistas de Bos Aires se agonearon con Blanco-Amor? Supoñemos que, si a conduta de iste, a xuízo de aquíles, da lugar a elo —o que pol-a nosa parte non desexamos nin miga— volverán a decirle o que coiden comenente. Iso será conta de iles.

6º — Ninguén desbota nin ten en menos a labouira de galeguismo intelectual de Blanco-Amor. Pro por moito que teña feito n-ise orde, por moito que aínda poida facer, non lle concedemos dereito a sinalar, dende fora, camiños previos á nosa actividade, e menos a facelo como il acostuma: antre palmetazos de mestre e ironías, senón insultos, de rapaz consentido.

7º — Sen ningunha cras de reserva, coincidimos con Blanco-Amor no

anxeio de reitificar desintelixencias. A Irmandade Galega fica sempre disposta a entenderse cordialmente con quen traballe en procura de acadar a Galiza que nós arelamos: autónoma e republicana. Pro queremos traballar con liberdade, non anárquicamente; pro sen que se nos impoñan camiños, sen denantes pararse a convencernos de que tales camiños son os que conveñen pra ir cara o noso fito ideal.

8º — Nen precisamos decir que aceptamos compracidos a man galega que, con fermosas e boas verbas, nos tende Blanco-Amor. As mans dos homes que labouran na Irmandade Galega aceptan as de cantos homes se lle queiran avencellar pra o traballo común e múltiple no que cada un pode adicarse á súa tarefa, sen ir á rexeira co que traballa a carón. Cada un ó seu, pro todos á unha.

Daniel Nogueira Pedro Campos
Segretario Presidente

HOMAXE AO DOCTOR

SERRA MORET

O domingo 21 de xulio celebrouse no Casal Catalán un xantar en honor do doctor Serra Moret, que se ausenta do país para facerse cárrego do posto de conselleiro do goberno de Cataluña.

O aito contou con numerosa concurrencia, o que demostra as simpatías do Sr. Serra na colectividade catalana.

Asistiron tamén representantes republicáns, galegos e vascos.

Ofreceu a demostración o presidente do Casal Catalán nun sentido discurso.

A continuación, o delegado vasco pronunciou unhas eloxiosas verbas para o homenaxeado.

O Sr. Dameson, no nome dos eisilados cataláns, falou despóis con gran emoción do Sr. Serra Moret.

Ergueuse logo don Manuel Blasco Garzón, quen, coa elocuencia de sempre, fixo un admirabel retrato do ilustre conselleiro da xeneralitat e termiñou declarándose entusiasta partidario dos rexímenes autonómicos, para facer unha Hesperia que sexa amada y engrandecida por todos.

O representante galego, o noso querido Castelao dirixeu agarrimosas verbas ao agasallado e recolleu con agrado as manifestacións do Sr. Blasco Garzón, afirmando que esa era a única maneira de entendermos e de traballar pola República.

Leéronse tamén poesías alusivas e, por último, unha carta da dona do Sr. Serra que foi entusiastamente aplaudida.

Para agradecer o agasallo, o Sr. Serra Moret, con esa suavidade tan característica n-éle, que tan simpático e fai, pronunciou un longo e profundo discurso, que produxo unha gran emoción nos asistentes, que sairon gratamente impresionados pola estrutura de pensamento do docto conselleiro catalán.

que non tolemos por facer de "forzas vivas" e mandamais de grandes entidades benéficas podemos permitirnos o luxo de sermos intransixentes.

Caudillismo.
Rojo y Gualda.
Etc.
Etc.

Somos incompatíbles, intransixentes, con todo iso, porque nós, moi modestamente, pero moi craramente, representamos a vice-versa de tales desgracias.

Mais con sermos intransixentes cas actitudes que responden ás ideas postas en columna, somos aínda moito máis incompatíbles cos farsantes que, sendo monárquicos se tocan con gorro frixio, cos que, sendo admiradores de Franco, se fan socios do Centro Republicano Español, cos que poñen, na solapa unha cintiña tricolor e consinten que n-unha entidade que dirixen se perduren colgaduras bicolor.

Os probes, os inominados, os

Os Galegos de Mendoza Celebran o Día de Galiza

PARTE DA CONCURRENCIA ao agasallo ofrecido por Irmandade Galega aos periodistas, artistas e xente do radio, nos salóns do Hotel San Martín, de Mendoza, o 27 de Xulio de 1946

Con gran lucimento celebráronse este ano en Mendoza os festexos do Día de Galiza. A nosa colectividade, movida pola entusiasta "Irmandade Galega" da vella cidade andina, realizou unha labora verdadeiramente patriótica, diña de todo encomio, eisaltando o nome da nosa Terra en aitos que contaron co apoio de arxentinos, amantes dos fillos de Galiza, cuxa sangue xenerosa tan custodiada se atopa por todolos ámbitos da República.

A darlle maior éxito contribuíu a presenza do noso querido amigo, o secretario do Consello de Galiza, Sr. Antón Alonso Ríos, que chegou o día 26, sendo recibido na estación do F. C. Pacífico por numerosos representantes da colectividade galega.

Escomenzaron os festexos o propio día 25 con audicións especiais na Radio Aconcagua e na Radio Cuyo Mendoza, na cual falou o presidente da Irmandade Galega, señor Manuel Cacheiro Rey, disertando sobor o significado da histórica data, que constitúe o fito meirande do noso povo.

Agasallo a artistas e periodistas O día 27, ás 11 horas, reali-

CHEGADA A ESTACION de Mendoza do Sr. Antón Alonso Ríos, onde foi esperado pola Junta Directiva do Irmandade Galega e membros da colectividade.

Gran lucimento alcanzaron os festexos coa presenza do Diputado e Conselleiro Antón Alonso Ríos

mento pol-o xeneroso apoio prestado aos festexos celebrados o Día de Galiza. Sinalou que os artistas debían asomarse á alma do povo galego, fonte de grandes virtudes literarias e berce de grandes artistas, algúns deles pouco coñecidos por falla da necesaria difusión. Sinalou igualmente que os trozos do folklore galego, tocados nestos días por artistas de Mendoza en distintas ocasións e por radiotelefonía, habíalles feito vivir a emoción do fogar nativo.

A continuación, agradecendo o agasallo, fixo uso da verba o presidente do Círculo de Periodistas de Mendoza, señor Aníbal Petra Sierralta, quen dixo así:

"La hermandad gallega de Mendoza, continuando el desarrollo de los actos preparados para celebrar el Día de Galicia, ofrece hoy este ágape cordial a sus amigos periodistas, escritores y artistas.

La colectividad gallega, según se nos ha expresado, ha organizado este acto como adhesión hacia quienes han sabido interpretar su temperamento, y hacia quienes también han sabido identificarse con la grandeza moral de Galicia, con la abnegación de su pueblo y la belleza de sus costumbres, que no se esconden a los que saben comprenderlos.

El espíritu gallego está profundamente arraigado en el país; comprendo sus tradiciones, llega a participar en las más típicas y las acompaña con la suavidad de la nostalgia. Esa tristeza es condición preponderante en la ternura gallega, porque el paisaje luminoso de la tierra incomparablemente florida está velado por la sombra del alojamiento.

Los gallegos tienen especiales lazos de identidad con el pueblo de Mendoza. Unidos por el lazo místico de haber puesto su solar provinciano bajo

O PRESIDENTE de Irmandade Galega de Mendoza tenendo a atención que se irradiou o Día de Galicia por L. V. 10, Radio Cuyo

la advocación del mismo patrono, Santiago, el apóstol peregrino, tienen también de común su paisaje sereno, la temperancia de su clima y su tradición heroica, con entronque en el inefable y señero impulso de la libertad.

LA FIESTA DE GALICIA

Como prueba da importancia que tiño en Mendoza a celebración do noso día, copiamos o seguinte artigo, que co título que encabeza estas liñas, foi publicado na cidade mendocina o 27 de xullo, no diario "Los Andes".

"Celebra Galicia la fiesta de su ilustre hijo, Santiago el Mayor, patrón de España, cuya tradición evulsa el calor espiritual del cristianismo y añade prestigio a la conciencia española. El Día de Galicia es el día de toda una raza histórica, desde los tiempos anteriores al medioevo y anteriores, también, al Apóstol Santiago, pues Galicia, que es la región más pintoresca de España y la que ha producido poetas y artistas de más cristalina emoción, remonta su existencia a épocas poco averiguadas pero que, no obstante, ya el espíritu gallego está bien definido y posee una personalidad. El Día de Galicia, en los tiempos posteriores a la actuación de Santiago el Mayor, es ya la fiesta consagratoria de su héroe máximo y forjador del espíritu gallego. En España como en el continente iberoamericano, en varias de cuyas naciones el patrón Santiago le da su nombre y fisonomía a no pocas ciudades, la celebración va más allá del homenaje típico, de idioma y costumbres, de modalidades musicales y de tamboriles y gaitas; alcanza, a justo título, al estrechamiento de la cordialidad entre los hombres de la misma raza. En nuestro país, donde la colectividad gallega es muy numerosa, la fiesta adquiere todos los años una importancia considerable, no sólo por las expresivas demostraciones de las "irmandades", confirmatorias de su unidad social y regional, sino también por la influencia propicia que acentúa a través de la confraternidad hispano-argentina. La fiesta de Galicia, en Mendoza, también posee esa importancia auspiciosa. Hoy, en la recepción a los periodistas, escritores y artistas que la Irmandade Galega les ofrece como acto de íntima cordialidad, se ratificará esa mutua y simpática comprensión espiritual, y ello será motivo para que la fiesta de Galicia cimente entre nosotros su legendario prestigio."

Almorzo de camaradería

O día 28 foi servido na Hostaría do Cerro da Gloria un almorzo de camaradería, como aíto culminante dos festexos, ser do presidido pol-o señor Alonso Ríos, quen pronunciou un discurso de circunstancias, que produxo extraordinario entusiasmo e emoción entre os asistentes.

Conferencia de Alonso Ríos

A noite do mesmo día 28, a

Irmandade Galega orgaizou unha sesión especial en homaxe ao loitador deputado galego e secretario do Consello de Galiza, señor Alonso Ríos, invitando a todos os conterráneos que quixeran asistir e escoitar a conferencia que ao final pronunciaría o distinto visitante.

A conferencia versou sobor dos problemas que afeitan ao noso povo e maneira de resolvelos. Non é mester dicir que o señor Alonso Ríos estivo, como sempre, maxistral. De verba fácil, con gran outura, e profundidade de ideas, refreouse ao Día de Galiza e tocou os puntos verdadeiramente neuráxicos da nosa Terra, demostrando un coñecemento total deles. Afirmou que o único xeito de poder encarralos para darlles unha solución lóxica e radical, é dispor dos órganos necesarios; isto é, que mentras Galiza non teña autonomía, non faremos nada fundamental. Así que todolos nosos esforzos, toda a nosa enerxía, debe dirixirse a outar a liberdade de acción, o goberno propio que anecemos para o noso renacemento. E para conseguir tal fin, ningún debe deixar de por o seu corazón galego ao servizo da causa que nos xunge a todos en irmandade sagra.

Terminou o aito no meio do entusiasmo xeral e de cordiais felicitacións aos directivos da Irmandade Galega, que tan ben souberon orgaizar a festa.

Homaxe a D. Manuel Lemos

En horas da tarde a colectividade galega rindeulle un emotivo homaxe ao existito fundador de La Superiora, don Manuel Lemos, mediante a colocación dunha placa de bronce, obra do escultor mendocino José Carriero, no fronte daquel establecemento vitivinícola. A ese aito concurriron as autoridades da Irmandade Galega e numerosas persoas pertencentes á nosa colectividade.

Descubreu a placa recordatoria do Sr. Lemos o presidente da Irmandade Galega, señor Manuel Cacheiro Rey, usando logo da palabra o señor Antón Alonso Ríos. Falaron tamén no aito a directora da Escuela de La Superiora, señora de Vergara e o xerente do establecemento, señor José Calvo Lagos.

Almorzo de camaradería

O día 28 foi servido na Hostaría do Cerro da Gloria un almorzo de camaradería, como aíto culminante dos festexos, ser do presidido pol-o señor Alonso Ríos, quen pronunciou un discurso de circunstancias, que produxo extraordinario entusiasmo e emoción entre os asistentes.

Conferencia de Alonso Ríos

A noite do mesmo día 28, a

Aitos en Honor de Castelao na Casa de D. Manuel Punte

Moitos aitos se celebraron en honor do noso persoero con motivo da súa partida para Franza. Dar conta detallada de todos, sería unha labora eiscesiva, que enchería páxinas de A NOSA TERRA, sen beneficio para o interesado, íen perxuicio, en cambio, para os asuntos de actualidade que temos necesidade de tratar.

A parte do lunch que se lle ofreceu no Centro Orensano, e que os nosos lectores xa coñecen, foi cordialmente agasallado por vascos e cataláns e por distintas entidades da nosa colectividade, que como nosos letrados da Irmandade Galega, do Centro de Corubión, da Sociedade de Rianxo, da Estrada e de non recordamos cantas máis.

Pero de todolos agasallos que recibeu, queremos facer especial mención do que lle brindou don Manuel Punte. Este gran galego, dos "bós e xenerosos", sen aparatividade nin bullanga, cunha sinxela propia dun home de espírito fino, orgaizou unha cousa de tal intimidade e mafiñencia ao mesmo tempo, que produxo unha fonda emoción nos concurrentes, incluíndo o agasallado.

Alí estaban os máis achegados a éste e ao anfitrión. Re-

O DIA DE GALIZA EN ROSARIO

O 25 de xulio, a data memorable que constitúe o nacemento da nosa personalidade, que a tanta outura chegou nos tempos de Xelmírez, foi recordado en Rosario nunha audición especial adicada a Galiza e propagada por L. T. 8 da mencionada cidade.

Os encarregados de organizala foron os socios da Irmandade Galega de Rosario, entre os caes se destacan polo seu sentimento patriótico e a súa adicación ás nosas cousas, os irmáns Ares, sen que esto queira dicir que os demais non sexan diños de loubanza.

Consistiu a audición en números de música e canto sacados do noso folklore, maxistralmente interpretados pol-os artistas.

A comentarista de radio, a celebrada Gloria, cisplicou con toda autoridade o significado do día que se conmemoraba; falou do papel que Galiza desempeñou na Idade Meia, cando a ela acodían en peregrinación a rendirle culto ao apóstol Santiago, dende o humilde e descoñecido habitante de lonxanas terras até o rei máis poderoso ou o máis outo príncipe da Ilesia; fixo, en fin unha admirabel síntesis histórica da nosa terra, que mereceu os plácemes dos radioescotas.

Ademais desta audición, a mesma estación de radio propagou outra, adicada tamén a Galiza, que organizou a casa "La Virginia", cuxo propietario é un bó galego, que non regatea nada con tal de honrar a súa terra. Felicitamos aos irmándinos de Rosario, porque nunca se esqueceren de Galiza.

MOMENTO NO QUE o Presidente de Irmandade Galega descubre a Placa de bronce, colocada no edificio das Bodegas "La Superiora", como homaxe ao seu extinto fundador e presidente, don Manuel L. Lemos

eiquí en homaxe ao agasallado, fíxolle entrega dun fermoso album, onde quedarán rexistrados todolos aitos que se celebraron no seu honor dende que desembarcou en Bós Aires até a data de hoxe. Unha longa salva de aplausos premiou o sinxelo emotivo discurso do Sr. Punte.

Facendo verdadeiros esforzos para non chorar, con verbas entrecortadas pola intensa emoción que sentía, escomezou Castelao a balbucear unhas palabras de agradecemento polo honor que se lle facía e que él apreciaba como de quen viña, o seu gran amigo Punte, cuas tardes dos sábados endexamás esquencerá, pase o tempo que pase. Dixo que non se avergonzaba de que as bágoas lle cairan pol-as meixelas, porque sentía unha fonda amargura ao abandonar esta terra, tan querida para él, onde xa estivera de rapaz e onde deixou tantos e tan bós amigos. "Bós Aires para min —afirmou— non foi un desterro; eu atopárame eiquí como na miña Terra; faciame ilusión de que vivía na meirande cidade de Galiza".

Ademais, asegurou que para coñecer ben ao noso país era mester vir á Arxentina, porque nela atópase galegos de todas rexións, e facilmente, desamaneira, pódense estudar as características de cada un; cousa que en Galiza é de gran dificultade, porque están espallados, mentras que eiquí viven xuntos, nunha soa cidade.

Manifestou logo que vai a París disposto a traballar en prol da República e, naturalmente, de Galiza. Pídeu que os que eiquí ficamos sigamos tamén traballando para prestarlle a él todo o apoio que necesita, a fin de sentirse respaldado no goberno por unha forza eficiente que lle dé autoridade. Dixo que si fíxese algunha cousa que a xuício noso non estivera ben feita, que o censurásemos sen escrúpulo, pois entendía que así é como os políticos deben proceder honradamente co povo: non aceptar somentes os agasallos, senón as críticas, para dese xeito emendar os erros.

Finalizou agradecendo todolos homaxes que se lle fixeron dende que pisou esta acollidora terra pola nosa colectividade e púxose á disposición de todos por soalmente e que nel atoparán sempre un verdadeiro e fidel amigo.

Nunha longa ovación, seguida de apertas de máns e abrazos, deixouse ouvir unha vez que Castelao terminou a súa brillante e emocionada oración.

CABECEIRA DO BANQUETE realiza do na Hostaría do Cerro da Gloria, o domingo 28 de Xulio de 1946, con motivo das festividades do Día de Galicia. Presidiron o señor Alonso Ríos e o presidente de Irmandade Galega

PENEIRANDO FARIÑA ALLEA

Como se Engaiola Aos Povos

Por Vázquez da Xesta

Un vendaval de barullo abrouxa os nosos ouvidos. Fálase acotío e acito, dunha e outra banda, da liberdade do nome. En nome desa liberdade dínse as máis solameiras palabras e fanse as máis fermosas promesas. Emporriño, unha ollada pol-os xornais de cada día, lévanos a tropezar cos feitos e a pensar nas causas do soar desta enxurrada de verbas. E postos ao axexo cara o ouxetivo, decatámonos que tras deste barullo atópanse os dous inimigos de sempre: o mundo dos intereses en loita co mundo ideal. Nunha palabra: o progreso ao servizo duns poucos (statu quo de hoxe) loitando co progreso ao servizo dos povos (aspiración ideal).

Esta loita que é tan vella como a humanidade, ten suas eclosións farulentas, perfectamente perfiladas, despois de cada guerra. Sen dúbida que o sangue derramado fai de combustible no xeremolar de novas ideas e concepcións máis xustas, ideas e concepcións das que se adonan os engaioladores para desfolllalas cruamente no altar das suas ambicións i en interés dunha caste.

Os povos, eternos engaiolados, inxúen sempre a roita xusta da sua liberación. Sempre colleron pol-o camiño dereito na procura de solucións para os seus problemas; mais a sua boa fé emborcounos nas mans empocalladas dos engaioladores que fixeron e fan dos nobres anceios populares, cadaleitos de friaxe para eibar o espírito de xustiza e abafar a chama da liberdade.

E vel-aí, por exemplo, o que está ocurriendo a uns días de finada a guerra máis cruenta que sofreu a humanidade. "Loitamos pol-a liberdade dos homes e dos povos", berraban aos catro ventos os engaioladores encubertos de guiceros da guerra. "Non remataremos a loita até liberar ao derradeiro home escravizado neste mundo, etc.". Mais a guerra douse por finada, e dúcias de povos xemen baixo as cadeas da opresión propia e allea.

Mais tras de maio ven San Xoán e a historia dinos que o que sementa recolle. E así, como unha sentenza irrefutábel, máis forte que as mañas e a vontade dos falsos guiceros, os povos hespañoes, oprimidos, pero non engaiolados, manteñen ergueito o brazo xusticeiro contra todol-os xudas e traidores.

Ocupámolo o primeiro posto na garrama lleira de povos encadados. Mostrámonos ao mundo a inxustiza que se

cometeu con nós e demos a leición non superada de precursores na loita pol-a liberdade. A nosa inxente loita comoveu a todol-os povos do mundo, desbordou os canles das cancelleiras e fixo vibrar os millores sentimentos dun confin a outro da terra. A dez anos de comenzada a nosa xeira liberadora, aínda servimos de bandeira para gañar eleccións nos difrentes países. Gran Bretaña e a Franza son exemplos vivos.

Por iso xurde do fondo da nosa alma magoada, non un laio, senón a rexa e baril sentenza de insobornabel acento. Non importa que máis outra vez a voz do traballo, a voz da ciencia, a voz do pensamento, sexan afogadas pol-o mundo dos intereses e que unha xiada de cinismo entale as concencias dos que teñen a responsabilidade dos destinos da humanidade neste intre. Non importa, porque aínda fica quente a riada de sangue xeneroso con que a xuventude regou o chan en nome da xustiza; non importa, porque aínda o ar se atopa povoado de laios e as almas eubertas de loito i os corazóns arrepiados de friaxe diante as bágoas, a fame e os osos amolecidos pol-o imenso sacrificio feito...

Deixai que os engaioladores chamados demócratas se bulren dos povos. Tamén se bulraron os Hitleres, os Mussolinés... e os Chamberlain, cujos epílogos todos coñecemos.

Confíemos nesa constante histórica da xustiza inmutable, á que non poden fuxir os traidores.

OS INDULTOS DE FRANCO

Anselmo Carro, aos dous meses de chegar a Coruña, foi asasinado pol-a falanxe

Cunha friaxe que arrepiá ché-ganos a triste nova do asasinato de A. Carro. Inconcebibel tanta maldade nun espírito humán!

Carro era un cidadán homilde e pai de familia. Non tomara parte na guerra. Cando a traición militar, éle veuse para Arxentina e atarefado polo seu traballo e pouca saude nen tan siquer tomou parte na loita dos desterrados contra Franco. Era un republicán sinxelo, cuxo suposto delito era haber sido vocal do gremio de Empregados de Comercio da Coruña.

Preso dunha taimada doenza, lonxe dos seus fillos e compañeira, sin xamáis facerlle dano a ningún, creou nun mínimo de boa vontade polo que fai aos cacareados "indultos". E foi ao consulado e ali déronlle totalas garantías. Chegou a Coruña e apenas tivo tempo de beixar seus fillos e sua muller. A Falanxe axexavao e o 4 de Xulio, cobardemente, tronzáronlle a vida a balazos.

Temos noticias doutros tres asasinatos, igoalmente acollidos as mesmas "garantías" dos "indultos".

Agardamos detalles para dar conta aos nosos lectores destes novos mártires que caeron na gaiola falanxista.

¡No-nos esqueceremos!

A Comisión Directiva do Centro Gallego publicou nos xornais unha "xustificación" da súa aitude con motivo da visita do cruceiro "Galicia". Cada un cátese ó seu xeito. Mais os socios da entidade fanse ista inocente pregunta: ¿Por qué ises señores direitivos non declararon o seu neutralismo político cando nos viñeron a pedir o voto, i-entón, pola contra, fixeron públicas manifestacións de republicanismo?

Como tamén Franco é galego, e dos moi sonados, supoñemos que si un día acada a fuxir de Hespaña e fai pé n-istas terras, si pra entón aínda rixen os destiños do Centro Gallego os mesmos señores que agora, recibirano con todol-os honores. Non van a ter en menos a un xeneralísimo que a un almirante. Polo pronto, iste só ten no seu haber uns centos de asesiñados, entre eles o do médico, esquirtor e alcalde socialista de O Ferrol, Xaime Quintanilla. Os crimes cometidos en nome do outro non teñen conta.

Pra fabricar sidra abonda, como materia prima, ter mazás. Un creto público só se logra con liñas reitas, e istas non se atopan no mercado. Creáanse día a día, ca propia conduta, sendo consecuente cos compromisos contraídos librementes.

E insistimos no da sidra. Pra fabricar-a, ademáis de ter cartos con que mercar mazás, hai que contar con un local e con obreiros. Pro por moitos cartos de que se dispoña, aínda contando con un local, con unha tribua e con distintos e cultos oradores, por moi republicáns e galeguistas que señan, o creto de fomentador da cultura galega, de republicán e de galeguista, só se conquiere ca laboura cotidián, sen caer en renuncios, sen precisar "xustificar" aitudes. Volvemos a repetil-o: con liñas reitas.

Según parece, dempóis do asado criollo co que o Sr. Presidente do Centro Galego agasallou ós xefes da embaixada franquista, pra que todo resultase ben típico, houbo unha partidifia de taba. O agasallante seica é un mal xugador. Nin unha soia ves sacou "suerte". Total-as xogadas lle cadraron do outro lado.

Unha fermosa audición de música galega: gato sanjuanino, tango de la Boca, jota baturra, schotis madrileño. Faltou Anxeliño.

Nin no edificio do Hospital Español se luce a bandeira "roja y gualda", inmortalizada pol-as "Corsarias". No edificio do "Centro Gallego" está, "sagrada e invicta", tremolando contra a xeneira do noventa por cento dos asociados.

O Porco Está Farruco

por VERDUGUILLO

O porco "grorioso" que fixo de Hespaña un vasto cortello de sangue e de bágoas, está que non cabe en sí de arrogancia. Con gran osadía, a Rusia amenza; e usando de novo a vella cantata que oxe, por fortuna, a ningún engana, do occidental mundo, defensor se chama. E a ingleses e ianquis —a cousa ten gracia— axuda lles brénda "desinteresada". ¡Xa tranquiá pode dormir Gran Bretaña e máis a, do Norte, grande democracia!

¡Protector dos anglosaxóns se proclama o porco máis porco que na terra campal!
O Truman i o Atlee de contento bailan. Teñen un laciao por menos de nada; está ao seu servizo por soio a pitanza.
Con tal que lles sirva pra as suas andanzas, impórtalles pouco soste unha infamia. ¡Qué as cárceles cheas se atopan na Hespaña de xentes que sofren por seren honradas? ¡Qué aínda se persigue, se pena e se mata, como si de feras soio se tratara? ¡Qué ningún a vida ten asegurada? ¡Qué impera a licencia máis desenfrenada? ¡Qué non hai xustiza, nin máis lei se acata que as ordes ferozes dun marrán que manda? Pouco lles importa eso ás democracias que un día escribiron do Atlántico a Caria. Unhas son as obras, outras as palabras, promesas que levan os ventos nas aas. ¡Pobre patria miña, que sofres e calas sen que máns tenderse vexas de esperanza! Dinche como a Lázaro: ¡"Levántate e anda"! Mais a pesar delo, o milagre falla: carece o conxuro da diñiña gracia; beizos fariseos a verda disfrazan, e a mentira sempre ao final fracasa. ¡Pobre patria miña, que xaz engráda! ¡Xurdirá un Mesías que voña a salvação!

Fernández y Hno.
Sastrería para Damas y Caballeros
CONFECCIONES — CAMISERIA FINA
Maipú 1064 Teléf. 4896 Rosario

CASA DURAN
• SOMBREIROS
• CAMISAS
• BONETERIA
• PANTALOS
30 Gral. Bosch 30 U. T. 22 - 4405
AVELLANEDA (PIÑEIRO)

O seu TRAXE
O seu SOMBREIRO
A sua CAMISA
A sua ROUPA INTERIOR
MERQUEOS EN:
CELTA FEDERICO LACROZE 4086
UNHA CASA
ENTEIRAMENTE GALEGA

One-Eleven
★
EL GRAN CIGARRILLO
AMERICANO 35 cts.

Déspotas insensatos,
Porrá, formado guillem,
Pode opafmr o ferro,
Un campo entrafaccido,
Mais as nobres idéas,
E gloriosos instintos...
Esas... non pode, non e
(duro ferro,
Nin a morte, entrafaccido)
RUBEN DUNTES

A Nosa Terra

(NUESTRA PATRIA)

FRANQUEO PAGADO
Concesión No. 2032
TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 2727

Año XXX ★ BÓS AIRES, XULIO 1946 ★ Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186 ★ Núm. 449

A camiño da Franza pasan por Río de Janeiro os Ministros do Goberno Giral Señores Alfonso R. Castelao e Augusto Barcia

Alertados por un cabograma da Irmandade Galega de Buenos Aires sobre a pasaxe por este porto a bordo do vapor "Campana", en tránsito para Marsella, do noso líder galeguista Castelao, puxémosnos en campo para saber día e hora de chegada do dito buque. Desde logo soubemos que sería no correr do día 31 de Xulio, pro a hora era un pouco incerta, tanto que, informando a Agencia de vapores que sería ás 2 da tarde, rectificaba máis tarde a estación radiográfica do Arpoador para ás 4, e palpitaba o personal do porto, con a súa longa práctica, que soio se daría o atraque ás 6, e estaba no certo porque, realmente, soio ás 7 e que conseguiu encostar ao molle. O resultado de toda esta incerteza foi que moitos conterráneos que acudiron ao porto víronse forzados a retirárense antes do atraque do novio premidos polas súas ocupacións, o que perxudicou a manifestación que se pensaba fazer ao ministro galego.

Non obstante estes contrastos, esperaba os viaxeiros un, non grande, pro selecto número de amigos de ambos os próceres, entre os cuas se destacaba un grupo galego que, impaciente en canto se realizaban as operacións de atraque e saída de pasaxeiros destinados para este porto, vendo os nosos ministros asomados á borda gritaban: ¡Castelao!, ¡Castelao!; ao que o interpelado respondía con aceños cariñosos e demorados.

Desembarcan agora os viaxeiros en tránsito, e aparecen na escada os nosos dois compatriotas e súas respectivas donas. Todos se precipitan neste momento ao encontro de ambos no afán de ser cada cual o primeiro en abrazal-os, e, como é natural nestes casos, prodúcese unha pequena confusión, debido á cual

nós non conseguíamos chegar ao pé de noso ilustre amigo Castelao, cuando él non vén donos presente, nos reclamou en alta voz, e foi entón que pudemos darlle noso abrazo de boas vindas.

Trocadas as primeiras impresións, en cuanto a señora de Castelao departía con a esposa do deputado galego D. Elpidio Villaverde, que se encontra aquí pasando unha temporada en casa de parentes seus para se repór de recente enfermidade, e postados os ministros para os fotógrafos, foron os viaxeiros conducidos a A.B.A.P.E., anagrama que traduce a Asociación Brasileira de Asistencia ao Povo Español, onde a Directoría e un grupo de asociados os esperaban para homenaxearlos con un lunch; por súa vez as señoras dos refuxiados hespañoles observaban as esposas dos ministros con bonitas corbeilles de flores.

De ahí foron levados ao restaurant "Altomar" superiormente dirixidos por elementos galegos, onde se realizou unha cea con aires de banquete dado o regular número de comensais que nela tomou parte, recordando ter visto, en representación da A.B.A.P.E.: o Dr. Horta Barbosa, seu presidente, Mayor Costa Leite, Secretario Xeral e dous ou tres directores máis, entre eles o Sr. Barbosa Melo; as señoras de La Rosa, Ruiz Eleicegui, Cortesáo, Juíz García e Barbosa Melo; os refuxiados políticos Sres. Prof. Mira y López, Inx. Freire Castilla, os ex diplomáticos Sres. Ruiz Eleicegui e Fernández Pintado (este representante oficioso do goberno Giral) e Sres. Antonio de La Rosa, Angel Bonet e Luis Juíz García; o grupo de republicanos democráticos portugueses, tan chegados ao elemento republicano hespañol daquí e especialmente con os galegos autonomistas, con os

CASTELAO FALANDO na cea que lle deron os galegos de Río de Xaneiro.

cuais teñen maior afinidade, representado polos Sres. Dr. Xaime Cortesáo, Dr. Moura Pinto, Ricardo Seabra e Emilio Velho; e, finalmente, pol-os galegos autonomistas, os conterráneos señores Vázquez (Perfecto), Cabalar Adán, Posse e Balboa.

Durante a cea estiveron a saúdar ao Sr. Castelao, cuxa personalidade é xustamente apreciada aquí, artistas, escritores e periodistas, tendo recoñecido entre eles o eximio debuxante Augusto Rodríguez, o novelista Aníbal Machado e a periodista D. Zora Braga.

Unha comida por moito que se lle queira dar aires de intimidade cuando nela toman parte máis de dúas ducias de persoas e é destinada a figuras de certa proieción non pode pasar en silencio: a oratoria de sobre mesa é fatal. E neste caso, non podía ser por menos.

E o primeiro a falar, requirido pol-o Sr. Fernández Pintado que pol-a súa cualidade de representante do goberno a que van

servir os ilustres convidados é o indicado para actuar de locutor, o Sr. Xaime Cortesáo, quen depóis de aludir a afinidade ideolóxica que existe entre os republicanos hespañoles e eles, republicanos democráticos portugueses, e a antiga amizade que o liga a Castelao, saúda ós dois ministros e fai votos pola pronta recuperación da República Española o que, os portugueses democráticos, apreciarán con tanta simpatía como si fose cousa propia. O Dr. Horta Barbosa, presidente da A.B.A.P.E. é o segundo indicado para falar. Seu discurso conceituoso encamiñase, principalmente, a poñer de releve a acción desenvolvida pola asociación que dirixe no sentido de fazer reaccionar a opinión pública brasileira de condenación do réxime de Franco e a favor da República Española. Tece diversas consideracións en torno da política internacional que está impedindo a reimplantación da República en España, mas que, a pesar de todo, ese réxime nefasto poucos días ten de vida. Fala agora pol-os republicanos hespañoles o Sr. Juíz García para saúdar ós Ministros e desexarlles unha acción proveitosa no goberno. Chega a vez de falar a Castelao. Ao levantarse rompe unha cerrada salva de aplausos da asistencia. Fala en galego — dice — para ser mellor entendido, unha vez que están presentes, non soio compatriotas, como também brasileiros e portugueses, e con palabra concisa e amena expresa a satisfacción que sente en prestar seu concurso ao goberno, si ben non sabe en que poderá consistir súa colaboración que será soio en prol da República, mas que, en todo caso, vai animado de fé, desa fé que non é soio un simple desexo vago, sinon da quea fé que anima, impulsa e se torna acción. Encerra a serie de discursos D. Augusto Barcia de modo brillante, pois súa palabra é esencialmente brillante,

chea de luz, de colorido e o seu tonitrotante contrasta con o sereno e agarimoso de Castelao. Dixo como aquél que vae traballar por e para a implantación da República en España e que para iso empregaría todas as súas forzas.

Dándose por terminado o banquete, antes de se retiraren para bordo aínda os ministros, pro principalmente o Sr. Castelao, tiveran que atender aos representantes da prensa local que les solicitaban declaracións sobre a situación de España e a misión que os levaba a Franza, aos que Castelao con fino humor les respondeu que non tendo aínda tomado posesión do cargo de ministro non se consideraba, por tanto ministro, e por conseguinte, nada podía decir.

Sería cuasi media noite cuando os dois ministros e súas dignas donas chegaron de regreso ao buque acompañados de moitos dos comensais desexosos de levarlles súas despedidas abor-do, onde aínda se entretiveron en amigavel conversa até a hora da partida.

Non faltou quen permanecese no molle até o navio se perder de vista, roído, sen dúbida, pol-a saúde, ao ver ós amigos seguirem para terras europeas, que son a antesala da patria distante...

O DOCTOR LASARTE

Cara a Nova York, saeu o deputado vasco y estimado amigo noso, Dr. Xosé Lasarte, quen, depóis de entrevistarse co xefe do goberno de Euzcadi, doctor Aguirre, pensa dirixirse a París, a fin de seguir de cerca os próximos acontecementos que, sen dúbida algunha, se producirán en Hespaña.

Desexámoslle un bon viaxe e cordialmente facemos votos pol-a súa felicidade persoal.

RECEPCION NA "ABAPE" (Asociación Brasileira de Asistencia ao Povo Español)